

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

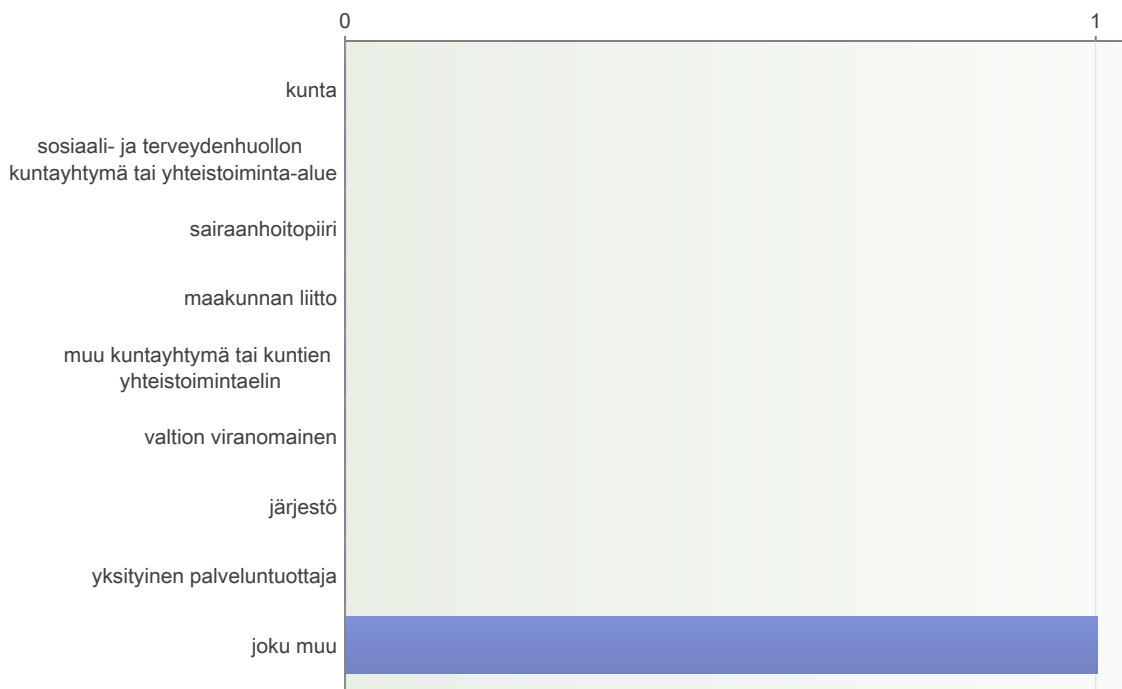
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Svenska handelshögskolan	Tom Berglund	tom.berglund@hanken.fi, 0403521345	04.12.2017	Styrgruppen för Hankens sote-forskning

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

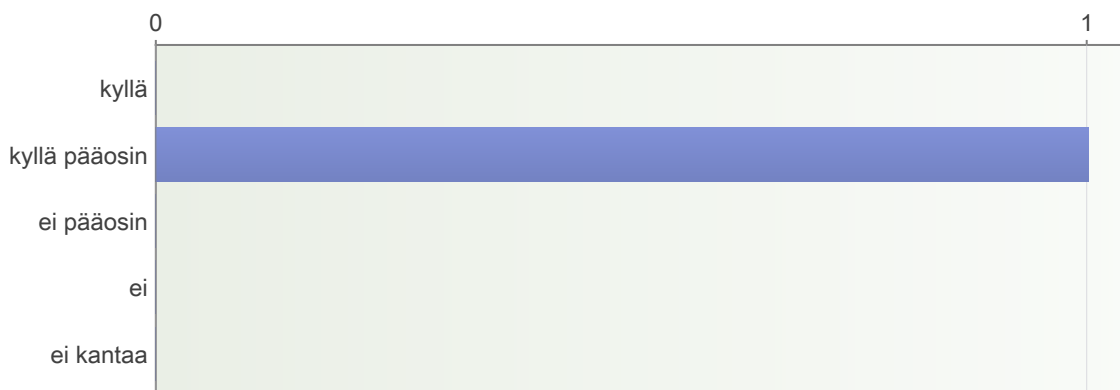

Avoimet vastaukset: joku muu

- yliopisto

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

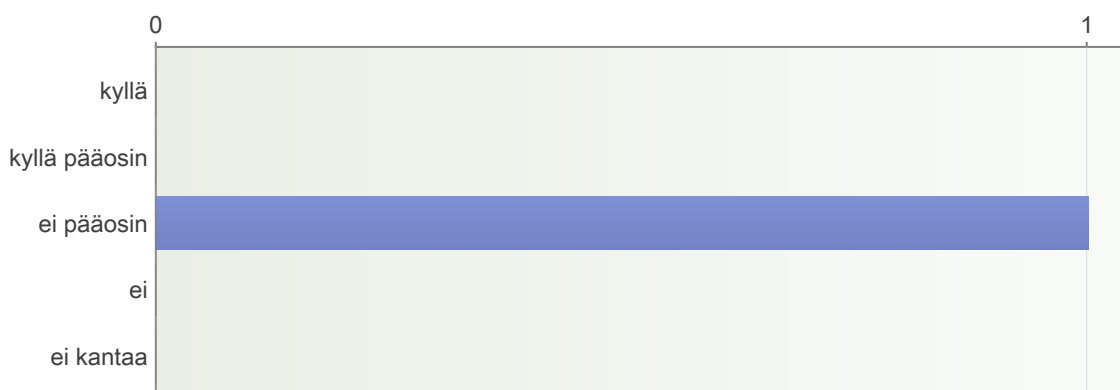

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

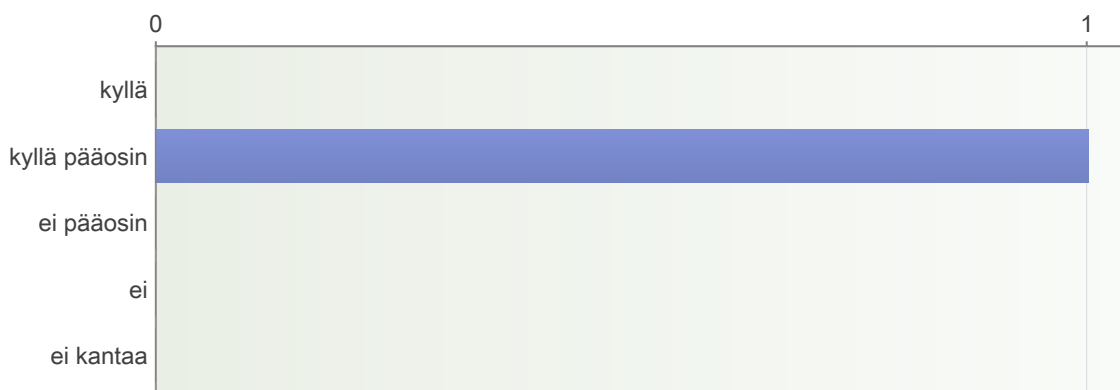

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

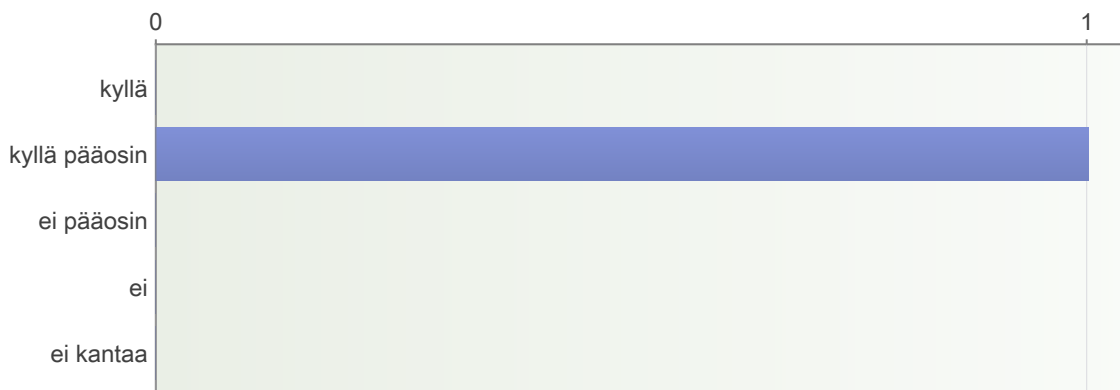

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

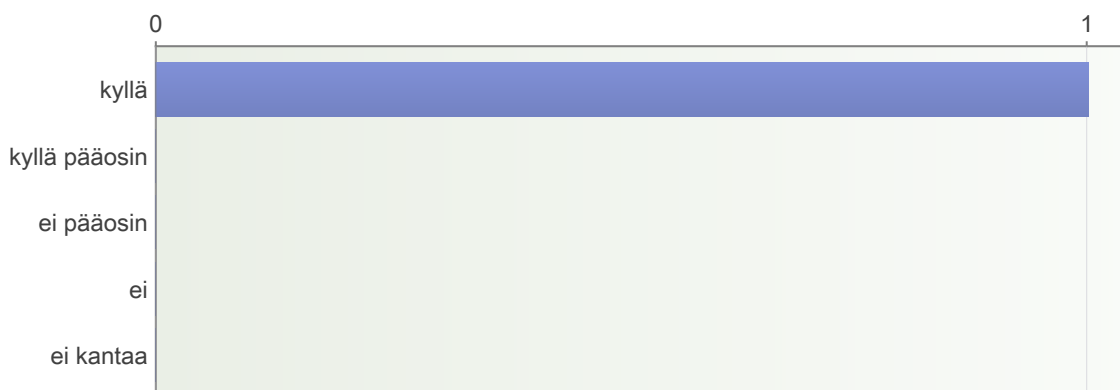

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

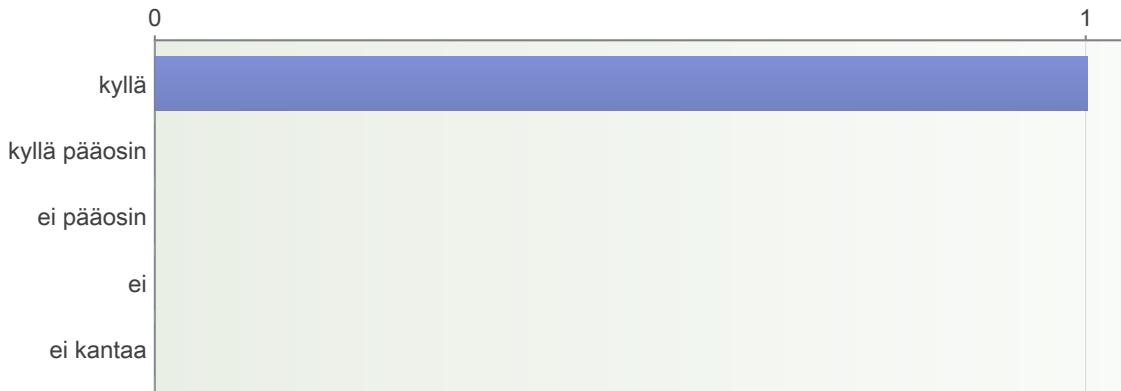

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

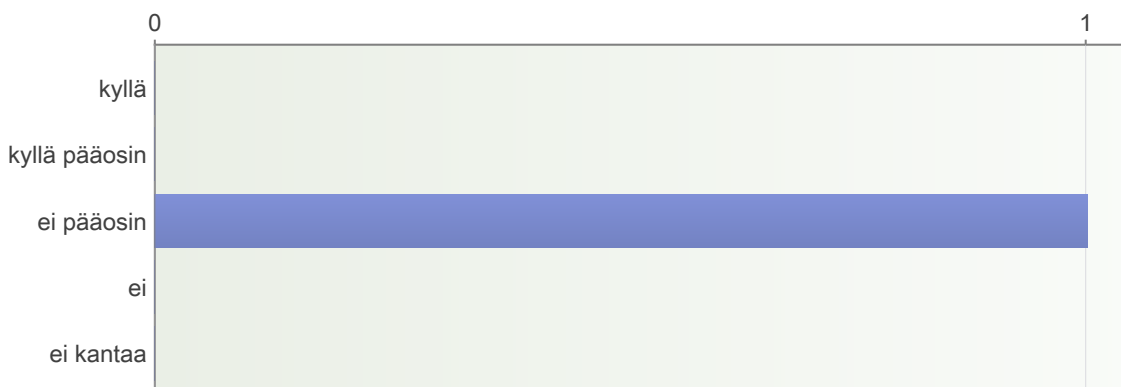
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ur samhällsekonomisk synvinkel är det här synnerligen viktigt i ett läge då digitaliseringen för med sig nya hjälpmedel i en allt snabbare takt. Ytterst viktigt är då att det finns klara incitament för producenterna av hälsovårdstjänster att ta i bruk sådana innovationer som faktiskt gagnar medborgarna. Det avgjort enklaste sättet att försöka åstadkomma det här är att låta kunderna, eller medborgarna själva välja mellan olika existerande tjänsteproducenter. Valfrihet är, med andra ord, ett ytterst centralt element i den förestående reformen.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

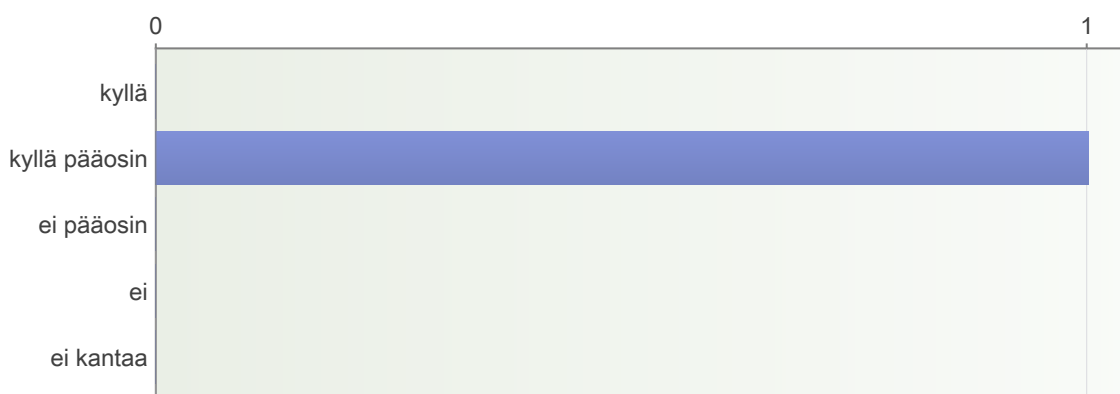
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillintä vaatii tiukkaa taloudenpitoa ja johtamistaitoa uudenkin järjestelmän puitteissa

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalouksista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Täydellinen yhdenvertaisuus on käytännössä mahdoton. Jo satunnaisista syistä tulee aina esiintymään eroja.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

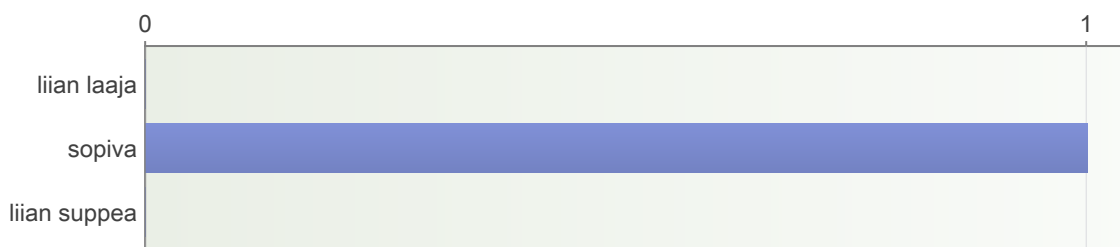

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

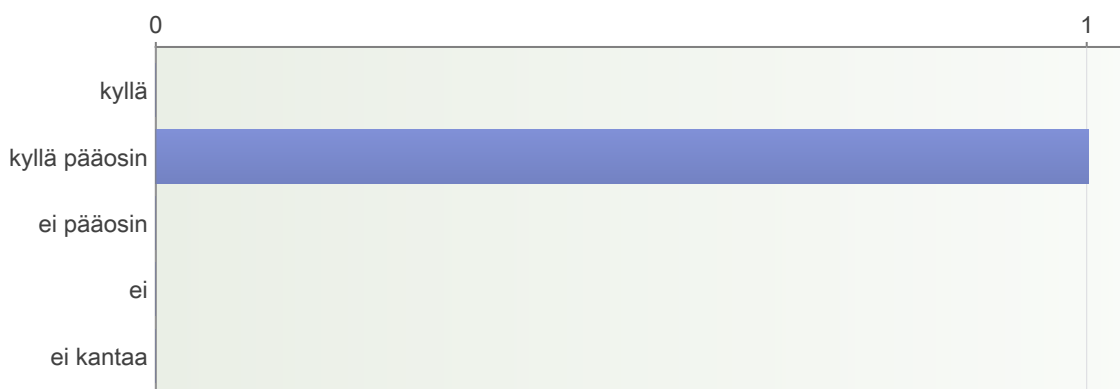

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

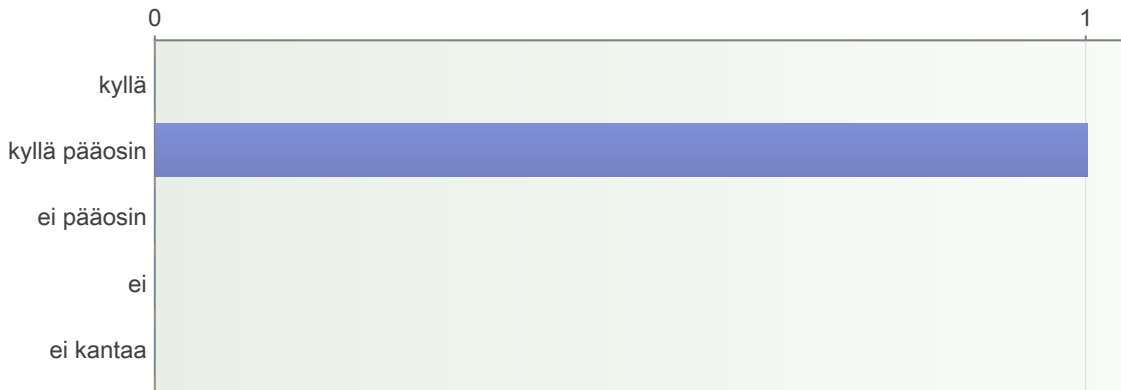

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

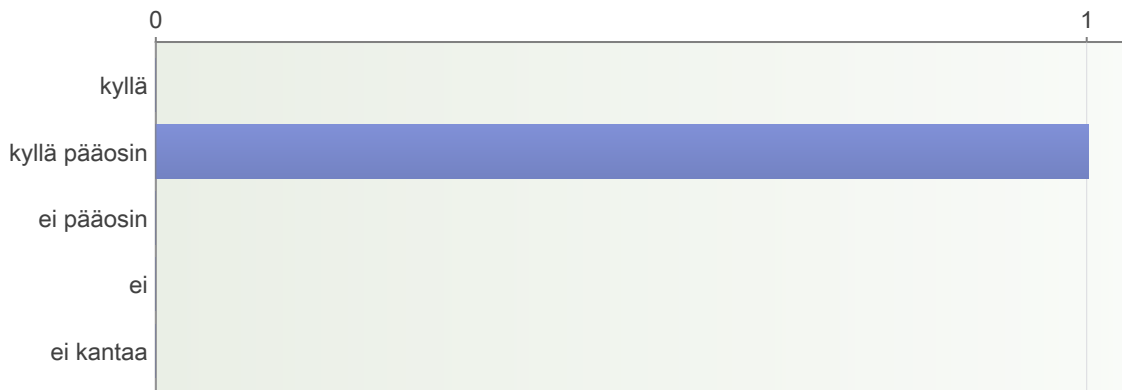

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

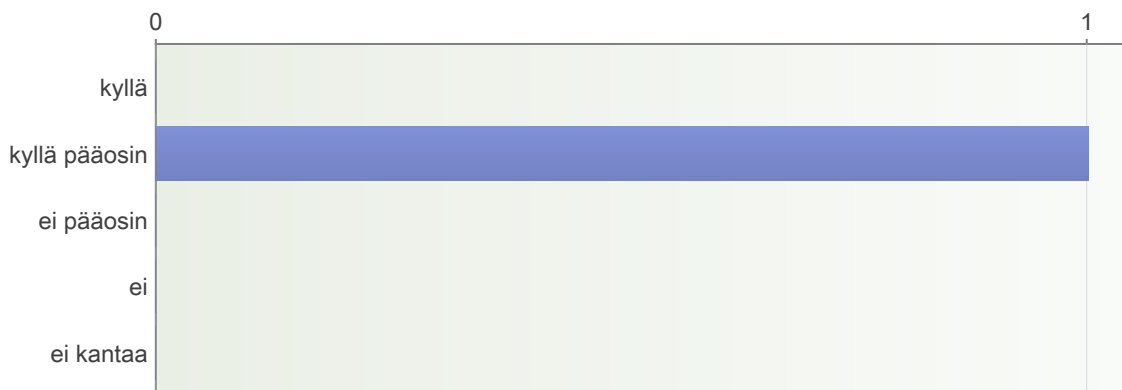

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

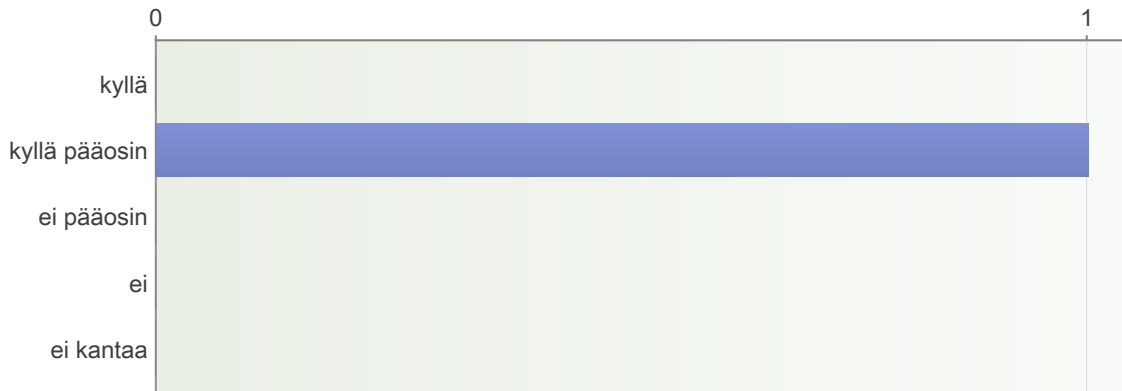

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

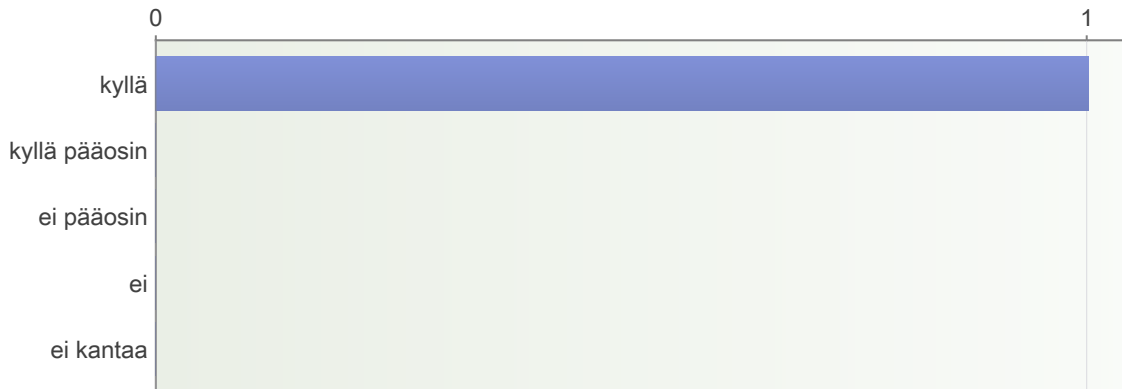

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

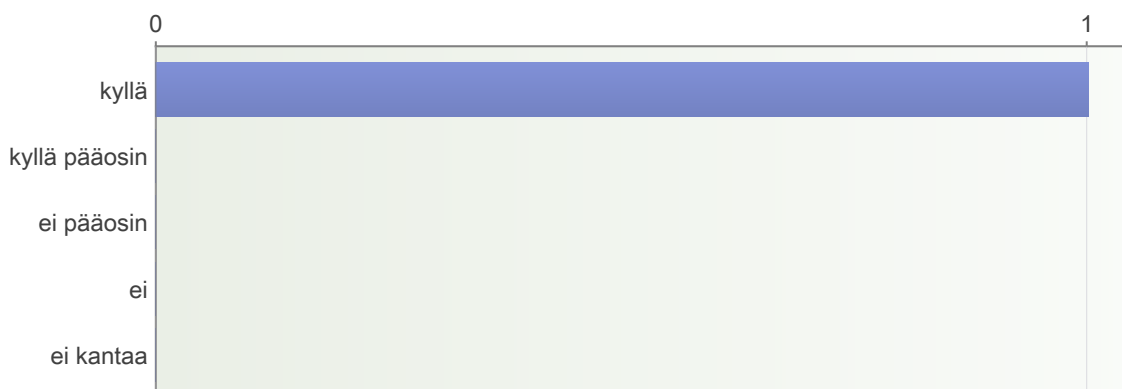

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

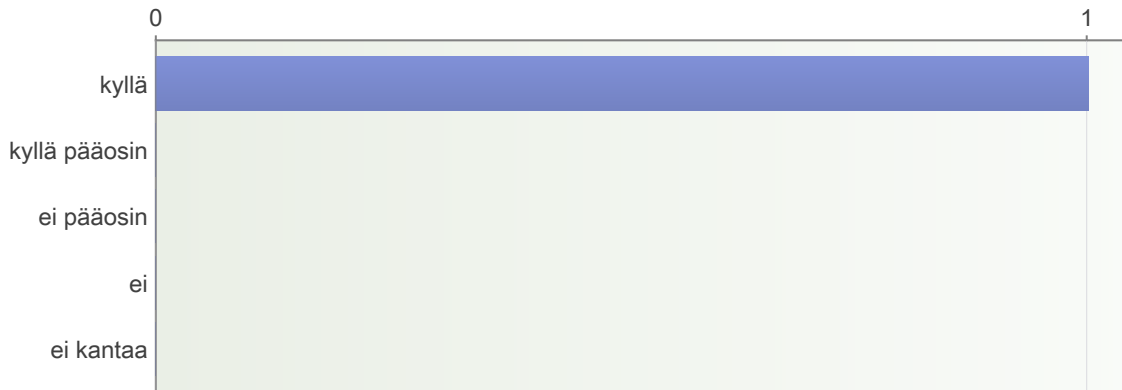

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

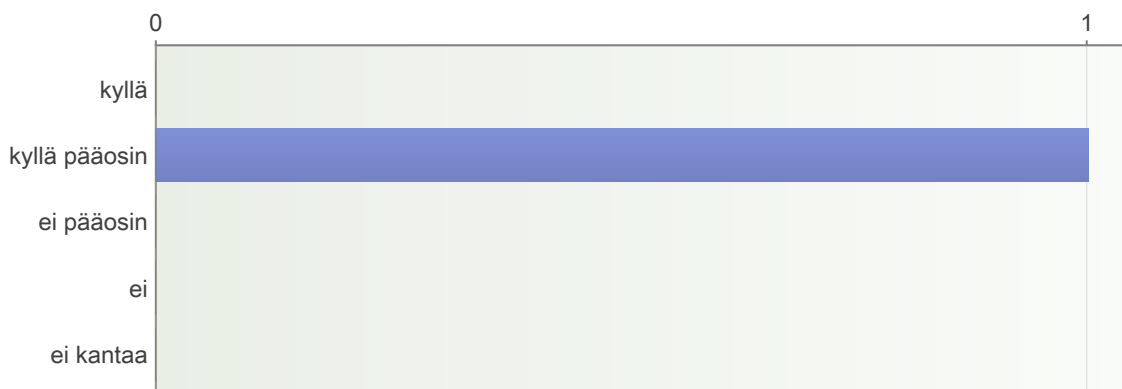

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

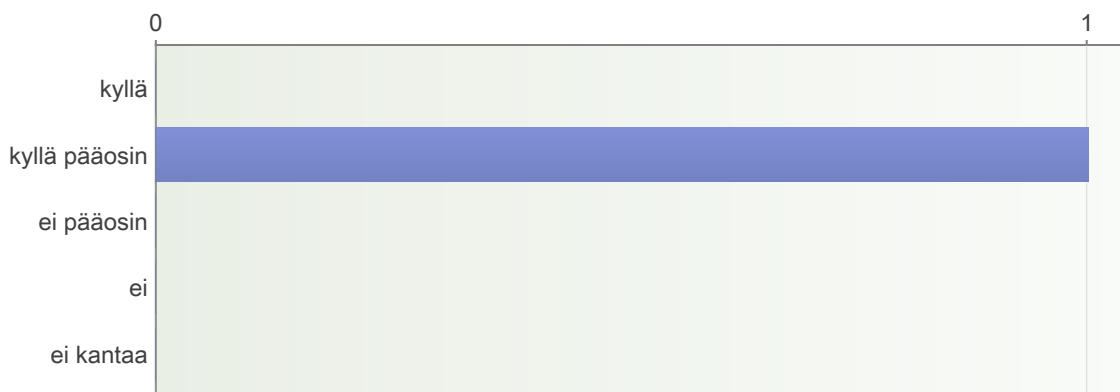

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

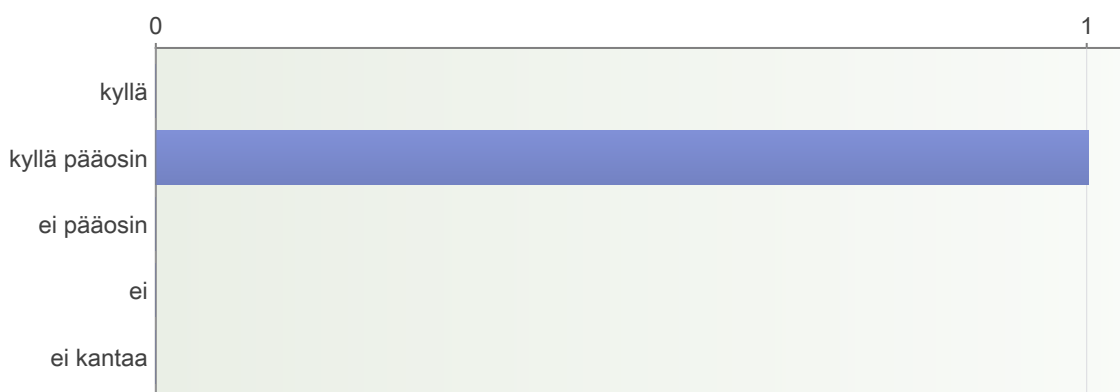

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

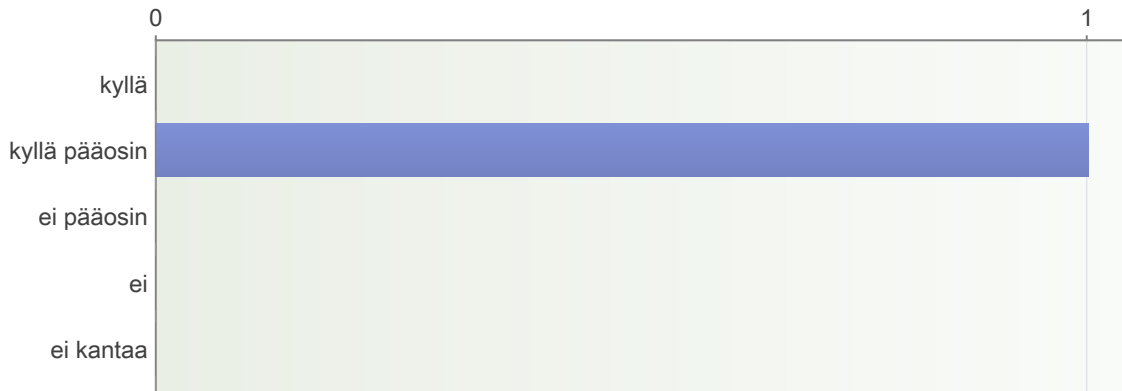

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

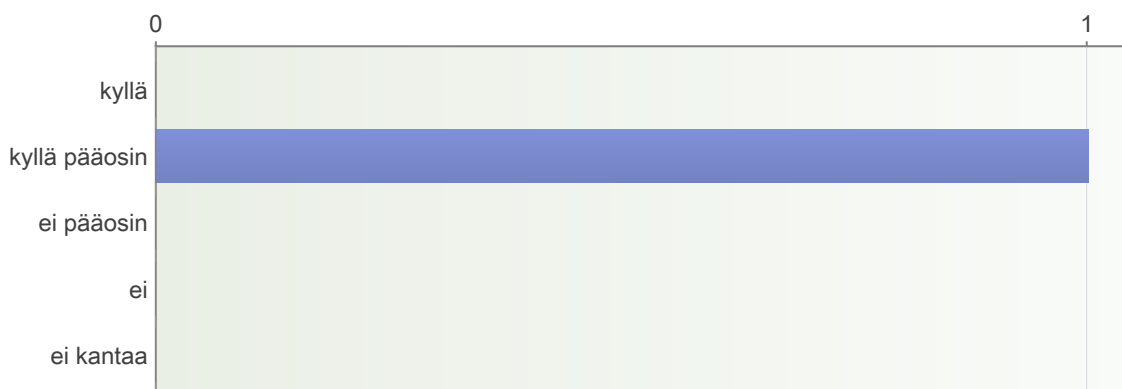
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

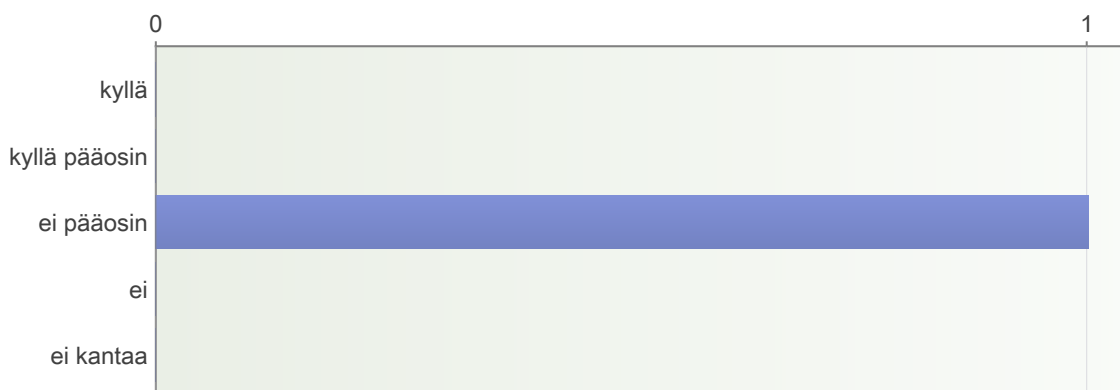

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

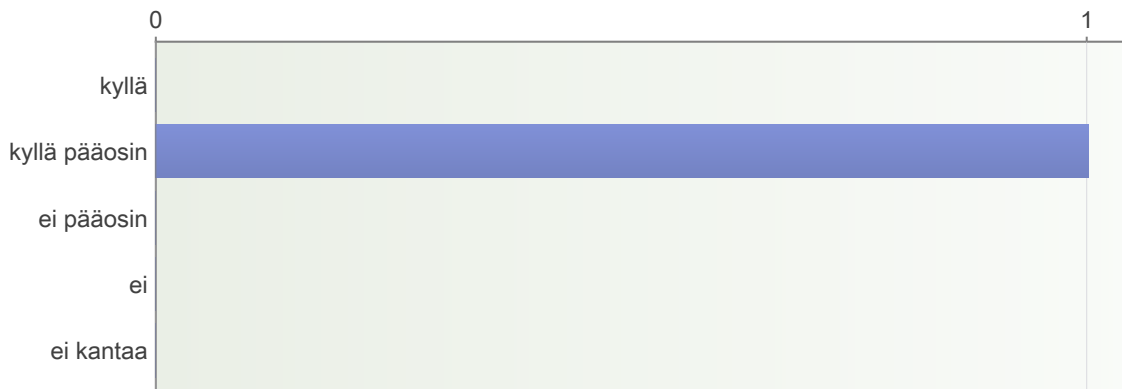
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pelkillä säännöksillä yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä ei voi turvata. Vastuhenkilöillä tulee olemaan keskeinen rooli siinä, että yhdenvertaiset toimintaedellytykset käytännössä toteutuvat.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

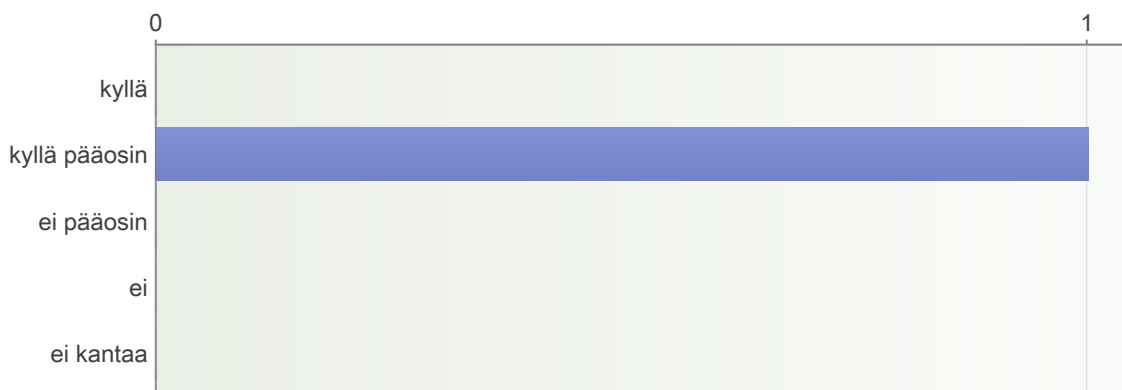

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

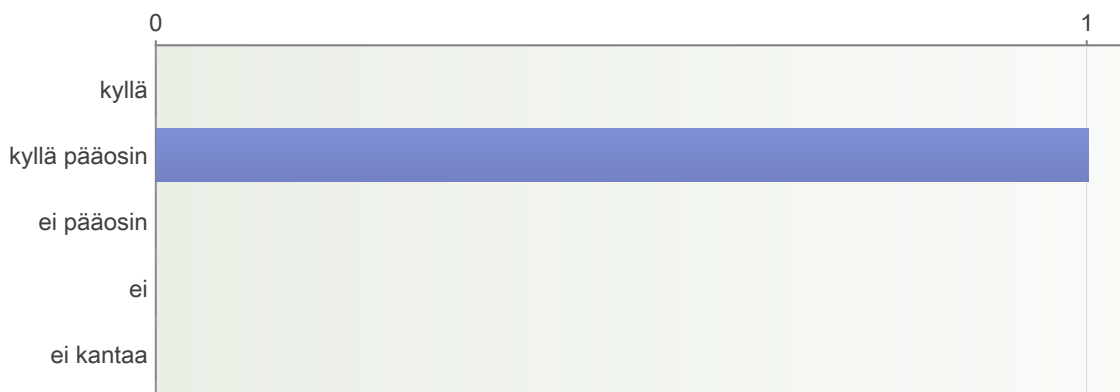

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

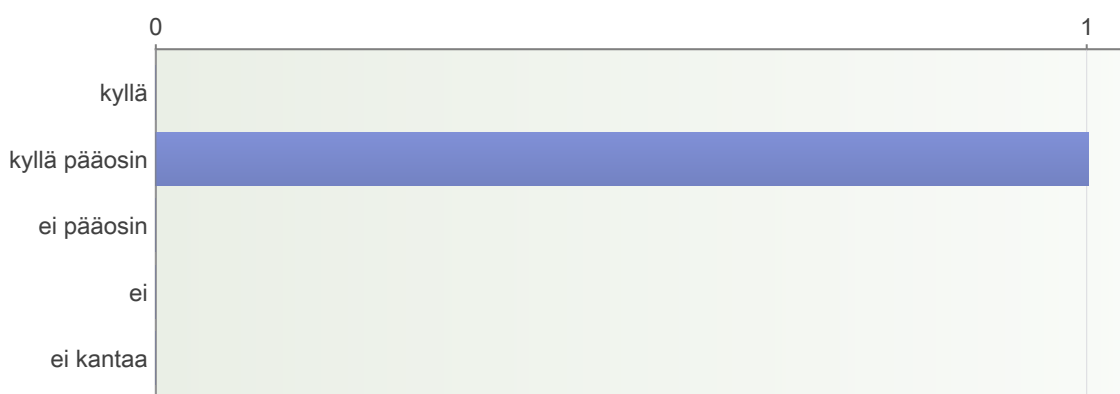

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

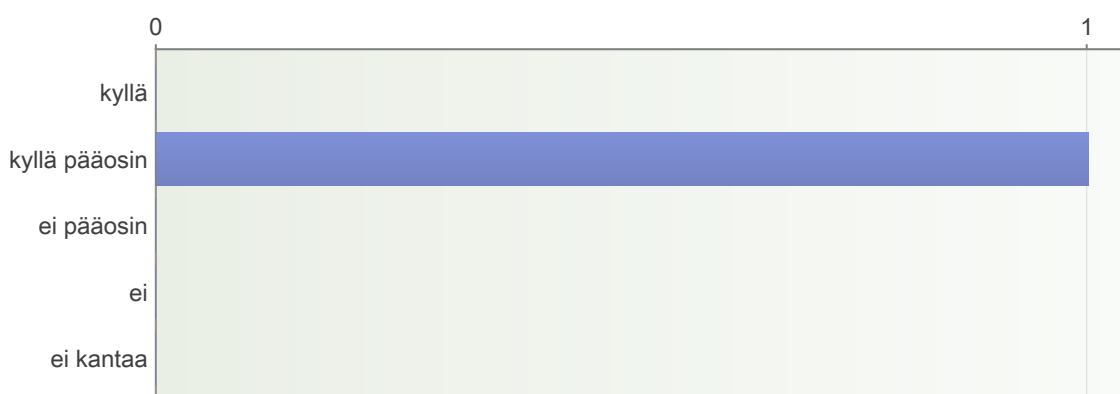

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Som en allmän kommentar till lagförslaget önskar Hanken till sist framhålla att det ställvis är onödigt detaljerat. Läsaren får intrycket att man med noggranna föreskrifter försöker trygga uppkomsten av en välfungerande helhet också i situationer där lämplig talang och lämpligt kunnande saknas hos de personer som ansvarar för utveckling och ledning av verksamheten. En välbekant insikt från företagsledningens område är att det här tyvärr inte är möjligt. Den detaljerade regleringen leder enbart till ökade kostnader gällande uppföljningen av att regleringen respekteras och till kostnader för lämpliga ingrepp i sådana fall att överträdelser noterats. Mindre kostnadskrävande är att försöka trygga att ansvariga personer tillräckligt enkelt kan omplaceras om de inte, av en eller annan orsak, klarar av att bära det ansvar de ålagts. Givetvis måste också ersättningsnivån för de här personerna vara tillräckligt hög för att attrahera behövliga förmågor.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Uppdelandet av social- och hälsovårdstjänsterna i direktvaltjänster och övriga tjänster på basen av de realistiska möjligheter medborgaren har att ta ställning till befintliga alternativ är klart motiverad. De tjänster som räknas upp i lagförslagets § 18 som direktvaltjänster förefaller välmotiverade. Den mest problematiska delen i § 18 utgörs av det 6:te stycket som i detalj fastställer vad landskapet måste beakta vid beslut att överföra vissa specificerade tjänster till att bli direktvaltjänster från att inte ha varit det. Problemet med skrivningen är att den sannolikt så gott som alltid lämnar någon aspekt öppen som en motståndare till överföringen kan hänvisa till. Svenska handelshögskolan föreslår att de tre första meningarna skulle ersättas med: "När landskapet beslutar vilka av de i 2 och 4 mom. avsedda tjänsterna det överför till direktvaltjänsterna ska landskapet påvisa att beslutet gagnar invånarnas intressen."

I § 21 om kundens rätt att välja affärsverk stipuleras att kunden har rätt att byta affärsverk tidigast sex månader från det föregående valet. Tanken bakom denna begränsning är förmodligen att reducera initialkostnaderna som uppstår vid registrering av nya kundförhållanden. Mot bakgrund av de erfarenheter man haft i Sverige (se rapporten "Valinnanvapaus asukkaan ehdoilla – Suomen edellytykset Ruotsin kokemusten ja kansainvälisen tutkimustiedon valossa" som utgivits av Hanken Centre for Corporate Governance i november 2017, sid.55) där bytesfrekvensen av tjänsteproducenter visat sig vara låg, förefaller den här begränsningen onödig. Kundens frihet att välja bort ett misshagligt affärsverk i ett relativt tidigt skede ger däremot ett incitament åt tjänsteproducenterna att erbjuda kunderna ett gott initialbemötande.

För de hälso- och socialvårdstjänsters del som inte omfattas av direktval möjliggör lagen det som kallas för "kundsedel" som är en utfästelse av myndigheterna att betala en specifik summa för en tjänst som medborgaren konstaterats vara i behov av. Kundsedlar skall i regel beviljas för de tjänster som räknas upp i förslagets § 24. Uppräkningen efterföljs av ett konstaterande att kundsedlar inte behöver införas om de på något sätt kan anses strida mot medborgarnas intressen, speciellt om de försvårar skapandet av tjänstehelheter, eller om de äventyrar landskapets möjligheter att fullgöra sina lagstadgade uppgifter.

Speciellt det senare förbehållet ser Hanken som problematiskt. Vad som potentiellt äventyrar landskapets möjligheter att fullgöra sina lagstadgade uppgifter är långt ifrån klart. Risken finns att förbehållet används till att

förhindra medborgarna att välja alternativ som de själva skulle preferera. Om så sker kan man med fog hävda att medborgarna inte behandlas jämlikt, utan behandlingen varierar utgående från det landskap i vilket medborgaren är registrerad.

I §52 behandlas uppsägning och hävning av avtal. En orsak till hävning av avtalet kan vara att tjänsteproducenten gått i konkurs. Eftersom tjänsteproducentens kunder i ett sådant fall blir av med sin tjänsteleverantör kan det förorsaka betydande problem för dem. Hanken önskar framföra att det möjligen vore motiverat att förutsätta av samtliga tjänsteproducenter att de har en klar plan för hur de kundförhållanden som hotar avbrytas överflyttas till annan tjänsteproducent om tjänsteproduktionen av en eller annan orsak läggs ned (ett koncept som på finansregleringssidan kallas för ett "levande testamente").